

UNHCR
The UN Refugee Agency

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

**ΗΛΙΚΙΕΣ
9-12**

**ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση:
https://www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

© 2017 UNHCR

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ

Μια σημείωση σχετικά με τον σχεδιασμό του μαθήματος, αν έχετε μαθητές πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή μετανάστες.

Μια σημείωση σχετικά με τον σχεδιασμό του μαθήματος, αν έχετε μαθητές πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή μετανάστες.

Πριν ξεκινήσετε οποιαδήποτε δραστηριότητα με θέμα τους πρόσφυγες, το άσυλο, την εθνικότητα και τους μετανάστες, σκεφτείτε για λίγο τη σύνθεση της τάξης σας και αν υπάρχουν παιδιά από διαφορετικές χώρες καταγωγής. Μήπως κάποιοι από τους μαθητές σας είναι πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή ανιθαγενείς; Αν ναι, σκεφτείτε να μιλήσετε στους ίδιους και στους γονείς τους ανάλογα με την ηλικία τους.

Εφόσον είναι εφικτό, συμπεριλάβετε στη διάρκεια του μαθήματος ιδέες και θέματα που συζητήσατε με τους γονείς και τα παιδιά. Στο πλαίσιο κάποιας δραστηριότητας που έχετε σχεδιάσει, ζητήστε τους να μιλήσουν για αυτά τα θέματα, εφόσον έχουν δηλώσει ρητά ότι θα ήθελαν να μοιραστούν τις σκέψεις τους και να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις.

Οι ανιθαγενείς είναι άνθρωποι που δεν έχουν την ιθαγένεια καμίας χώρας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία της. Η ανιθαγένεια μπορεί να προκύψει σε πολλές και διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, ορισμένες εθνοτικές ή θρησκευτικές ομάδες ενδεχομένως να μην αναγνωρίζονται ως πολίτες βάσει της εθνικής νομοθεσίας της εκάστο-

τε χώρας. Κάποια παιδιά δεν γεννιούνται στη χώρα στην οποία οι γονείς τους θεωρούνται πολίτες και δεν μπορούν να αποκτήσουν ούτε την ιθαγένεια της χώρας των γονέων τους, ούτε της χώρας στην οποία γεννήθηκαν. Σε ορισμένες χώρες του κόσμου ισχύουν νόμοι που δεν επιτρέπουν στη μητέρα να μεταβιβάσει την ιθαγένειά της στα παιδιά της.

Οι ανιθαγενείς μπορεί να στερούνται την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα, όπως η εκπαίδευση, η ιατρική περίθαλψη, η απασχόληση, η ελεύθερη κυκλοφορία και άλλα. Χωρίς αυτά, συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες και απογοητεύσεις, καθώς δεν μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Χρειάζεται να είστε προσεκτικοί όταν χρησιμοποιείτε λέξεις όπως «χώρα» και «εθνικότητα», αν έχετε ανιθαγενή παιδιά στην τάξη σας. Αντ' αυτών των λέξεων, μπορείτε να χρησιμοποιείτε φράσεις όπως «το σπίτι σας» ή «η κουλτούρα σας». Επιπλέον, πολλοί άνθρωποι μπορεί να συγχέουν την εθνικότητά τους, δηλαδή το γεγονός ότι ανήκουν ιστορικά, πολιτισμικά, γλωσσικά κλπ. σε ένα έθνος, με την ιθαγένειά τους, δηλαδή τον νομικό δεσμό τους με μια χώρα. Υπενθυμίζεται επίσης ότι οι έννοιες «ιθαγένεια» και «υπηκοότητα» είναι ταυτόσημες από νομικής απόψεως και υποδηλώνουν τον νομικό δεσμό ενός ατόμου με ένα κράτος¹.

1. Βλ. σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών προς το Υπουργείο Παιδείας: «Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό των όρων “ιθαγένεια”, “υπηκοότητα” και “εθνικότητα”, 9/7/2013»

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Αυτός ο οδηγός περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

1. Αναδεικνύοντας τη διαφορετικότητα

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει πολιτισμούς από όλο τον κόσμο και ενθαρρύνει τα παιδιά να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με ιδέες, παιχνίδια, μουσική, τρόπους χαιρετισμών και φαγητά που ανήκουν σε αυτούς τους πολιτισμούς. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συγκρίνουν, να αντιπαραβάλουν και να εκτιμήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι άνθρωποι στα διάφορα μέρη του κόσμου αλληλεπιδρούν και εκφράζονται με διαφορετικούς τρόπους.

Να κατανοήσουν ότι η ποικιλομορφία του κόσμου μας οφείλεται σε αυτές τις διαφορές.

Να εξερευνήσουν, να ανακαλύψουν και να συζητήσουν για νέους πολιτισμούς με την οικογένειά τους.

2. Κατανοώντας τους νέους μαθητές

Αυτή η ενότητα εστιάζει στην εμπειρία του να είσαι νέο μέλος μιας σχολικής τάξης. Εστιάζει στο πώς είναι να μαθαίνει κανείς μια νέα γλώσσα, να παίζει καινούρια παιχνίδια, να κάνει καινούριους φίλους και να ζει τη καθημερινότητα του σχολείου ως νέος μαθητής.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τους λόγους για τους οποίους ένα παιδί μπορεί να νιώθει φόβο και αγωνία όταν είναι καινούριο στο σχολείο ή την τάξη.

Να μπορέσουν να έρθουν στη θέση των παιδιών που είναι καινούρια στην τάξη.

3. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας

Αυτή η ενότητα ενθαρρύνει τα παιδιά να αναπτύξουν και να τηρούν στην τάξη μια σειρά κανόνων που συμβάλλουν στη δημιουργία ήρεμου κλίματος στην τάξη. Ενθαρρύνει τα παιδιά να αναλογιστούν τη συμπεριφορά τους και πώς αυτή μπορεί να επηρεάζει τα άλλα μέλη της ομάδας, καθώς και να εκτιμούν τη θετική συμπεριφορά, τόσο τη δική τους όσο και των άλλων.

Μαθησιακοί στόχοι

Να κατανοήσουν οι μαθητές τα συναισθήματα που νιώθουν καθημερινά στην τάξη.

Να κατανοήσουν τις διάφορες αντιδράσεις που τους προκαλούν αυτά τα συναισθήματα.

Να κατανοήσουν πώς μπορεί να δημιουργηθεί ένα πιο χαρούμενο και ασφαλές περιβάλλον για όλους μέσα από τη συνεργασία της τάξης.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

1. Αναδεικνύοντας και τιμώντας τη διαφορετικότητα ανάμεσα σε πολιτισμούς και χώρες

Οι παρακάτω δραστηριότητες είναι μια ευκαιρία για να διευρύνουν τα παιδιά τούς ορίζοντές τους, αγκαλιάζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και χώρες. Αν έχετε στην τάξη σας μαθητές που κατάγονται από

άλλη χώρα, μπορείτε να ρωτήσετε τους γονείς τους αν είναι διατεθειμένοι να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες που περιγράφονται παρακάτω και να συμβάλουν με τις προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα.

Σε αυτές τις δραστηριότητες, μπορείτε να αντικαταστήσετε κάποια συνήθεια ή κάποιο έθιμο μιας χώρας ή ενός πολιτισμού με τις συνήθειες της χώρας καταγωγής των γονιών, εφόσον είναι πρόθυμοι και έχουν χρόνο να συνεργαστούν μαζί σας. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να βεβαιωθείτε πως οι γονείς νιώθουν άνετα με την ιδέα ότι θα μιλήσετε για αυτό το θέμα στην τάξη και καλέστε τους να συμμετάσχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

1.1 Διάφοροι τρόποι χαιρετισμού

Μετακινώντας τα θρανία και τις καρέκλες, διαμορφώστε την τάξη έτσι ώστε να υπάρχει ελεύθερος χώρος στο κέντρο της αίθουσα. Αν θέλετε, μπορείτε να αξιοποιήσετε ένα μουσικό κομμάτι το οποίο θα λειτουργεί σαν «χαλί» κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Δώστε τις εξής οδηγίες στους μαθητές: «Περπατήστε με χαλαρό ρυθμό μέσα στην αίθουσα, προσέχοντας πάντα τον εαυτό σας και τους γύρω σας. Προσπαθήστε να καλύψετε όλο τον ελεύθερο χώρο της αίθουσας. Περπατάτε μέχρι να ακούσετε έναν χαρακτηριστικό ήχο (π.χ. παλαμάκια, ένα κρουστό όργανο) ή το σταμάτημα της μουσικής. Όταν το ακούσετε, πρέπει να χαιρετήσετε τον συμμαθητή που βρίσκεται δίπλα σας με έναν παραδοσιακό ή με έναν σύγχρονο τρόπο, τον οποίο θα επιλέξετε εσείς. Σε αυτό το στάδιο δεν μπορείτε να μιλάτε μεταξύ σας. Μόλις κάποιος σας χαιρετίσει, πρέπει στη συνέχεια να χαιρετήσετε τουλάχιστον άλλα τέσσερα άτομα με τον ίδιο τρόπο».

Στη συνέχεια μπορείτε να προχωρήσετε στο επόμενο στάδιο δίνοντας την εξής οδηγία: «Τώρα, κάθε φορά που θα ακούτε τον ήχο μπορείτε να χαιρετήσετε έναν συμμαθητή σας, είτε λεκτικά είτε με μια κίνηση, αυτοσχεδιάζοντας. Πώς χαιρετάτε τους παππούδες ή τους γονείς σας και πώς χαιρετάτε τους φίλους τους; Χαιρετήστε τουλάχιστον άλλα τέσσερα άτομα με τον ίδιο τρόπο.»

Καθίστε με τα παιδιά σε έναν κύκλο για να συζητήσετε. Ρωτήστε τα παιδιά πώς διαφέρουν οι χαιρετισμοί μεταξύ τους. Έπειτα, ρωτήστε αν υπάρχει

κάποιος χαρακτηριστικός χαιρετισμός στον τόπο καταγωγής των ίδιων ή των γονιών τους και αν θα ήθελαν να τον μοιραστούν με τους υπόλοιπους μαθητές. Μπορούν να βρουν ομοιότητες στους παλιούς και νέους τρόπους χαιρετισμού, ή σε χαιρετισμούς από άλλες χώρες ή άλλους πολιτισμούς;

Μπορείτε να αναζητήσετε στο Διαδίκτυο τρόπους με τους οποίους χαιρετιούνται οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο.

Θα μπορούσατε να επαναλάβετε τη δραστηριότητα και να την εντάξετε στον πρωινό χαιρετισμό, όπου τα παιδιά θα πρέπει να χαιρετούν τουλάχιστον τέσσερα άτομα με έναν από τους χαιρετισμούς που μάθατε κάθε πρωί για μία εβδομάδα.

1.2 Χαιρετισμοί στον χάρτη

Αφού έχετε γνωρίσει χαιρετισμούς από διαφορετικές εποχές, πολιτισμούς και χώρες που θέλετε να μελετήσετε, κοιτάξετε τον παγκόσμιο χάρτη με τους μαθητές σας και δείτε από πού προέρχονται οι χαιρετισμοί. Τοποθετήστε σε κάθε μέρος ένα αυτοκόλλητο ή μια πινέζα.

Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες και ζητήστε τους να συζητήσουν μεταξύ τους και να γράψουν ό,τι ξέρουν για τα συγκεκριμένα μέρη.

Ενθαρρύνετέ τους να συζητήσουν και να σημειώσουν όλα όσα σκέφτονται, πιστεύουν ή ξέρουν για τις χώρες αυτές, καθώς και για τη δική τους χώρα. Αν δυσκολεύονται, μπορείτε να τους δώσετε παραδείγματα να σκεφτούν (κλίμα, φαγητό, μουσική, θρησκεία, πανίδα και χλωρίδα, γνωστές προσωπικότητες που να κατάγονται από αυτή τη χώρα, κ.ο.κ.).

Ρωτήστε τους αν έχουν γνωρίσει ανθρώπους από αυτή τη χώρα ή αν την έχουν επισκεφθεί. Κρατήστε τις σημειώσεις των ομάδων, γιατί θα είναι χρήσιμες για επόμενη δραστηριότητα.

1.3 Μουσική από όλο τον κόσμο

Επιλέξτε έναν από τους πολιτισμούς ή μία από τις χώρες για την οποία συζητήσατε. Αναζητήστε την παραδοσιακή μουσική της χώρας αυτής, ακούστε

την όλοι μαζί στην τάξη και ζητήστε από τα παιδιά να τη «ζωγραφίσουν», να την περιγράψουν, να ακολουθήσουν τον ρυθμό της ή να χορέψουν. Κάντε στους μαθητές τις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι συναισθήματα νιώθετε ακούγοντας αυτή τη μουσική;

Ποια χρώματα «ακούτε»;

Αν αυτή η μουσική ήταν ένα ζώο, τι ζώο θα ήταν;

Μόλις ακούσετε τη μουσική, ζητήστε από τα παιδιά να μαντέψουν από ποια χώρα ή πολιτισμό προέρχεται και στη συνέχεια αποκαλύψτε τη σωστή απάντηση. Συνεχίστε αυτή τη δραστηριότητα με άλλες παραδοσιακές μουσικές και στη συνέχεια με πιο σύγχρονη μουσική.

Επαναλάβετε το με ένα παραδοσιακό και ένα σύγχρονο τραγούδι της περιοχής στην οποία βρίσκεστε.

Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να εντοπίσουν ομοιότητες ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική του πολιτισμού ή της χώρας τους και στη σύγχρονη μουσική της περιοχής όπου ζουν. Ζητήστε τους να κάνουν το ίδιο και για τα άλλα κομμάτια που άκουσαν. Τέλος, ζητήστε τους να εντοπίσουν ομοιότητες ανάμεσα στην παραδοσιακή μουσική της περιοχής από όπου κατάγονται και στα σύγχρονα τραγούδια που άκουσαν.

Αν υπάρχει η δυνατότητα, συζητήστε αυτές τις δραστηριότητες με τον δάσκαλο Μουσικής του σχολείου σας. Ως επιπλέον δραστηριότητα, τα παιδιά μπορούν να γράψουν τους στίχους για ένα τραγούδι ή ακόμη και να συνθέσουν μουσική στο μάθημα Μουσικής, στο μουσικό ύφος ενός από τα κομμάτια που άκουσαν.

1.4 Φαγητά από όλο τον κόσμο

Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και ζητήστε από τους μαθητές της κάθε ομάδας να συζητήσουν και να γράψουν τι τρώνε συνήθως για πρωινό. Στη συνέχεια, προτείνετε σε ένα παιδί από κάθε ομάδα

να αναφέρει σε όλη την τάξη τι τρώνε το πρωί οι μαθητές που βρίσκονται στην ομάδα του και συζητήστε τις απαντήσεις όλοι μαζί.

Φτιάξε μια λίστα με τα φαγητά και ρωτήστε τους μαθητές αν ξέρουν να τα ετοιμάζουν. Ζητήστε τους να γράψουν τη συνταγή οποιουδήποτε φαγητού ξέρουν να ετοιμάζουν για πρωινό. Αναρτήστε τις συνταγές στον τοίχο και τυπώστε αντίγραφα για όλους.

Παρουσιάστε τα πιο δημοφιλή πρωινά γεύματα από τις χώρες στις οποίες έχετε ήδη αναφερθεί στις προηγούμενες δραστηριότητες.

Εφόσον είναι εφικτό, οργανώστε ένα μάθημα μαγειρικής, όπου οι μαθητές θα μπορούν να μαγειρέψουν πρωινό και να το φάνε την ώρα του κολατσιού. Παρουσιάστε τη συνταγή στην τάξη μαζί με τις υπόλοιπες συνταγές και μοιράστε αντίγραφα σε όλους.

Ως εργασία για το σπίτι, μπορείτε να αναθέσετε στους μαθητές να ετοιμάσουν για την οικογένειά τους ένα από αυτά τα πρωινά γεύματα.

Σκεφτείτε ότι κάποιες από τις οικογένειες μπορεί να μην έχουν την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν. Σε αυτή την περίπτωση, δείτε αν μπορείτε να μαγειρέψετε όλοι μαζί στην τάξη.

1.5 Παιχνίδια από όλο τον κόσμο

Αναζητήστε παιχνίδια από διάφορες χώρες και πολιτισμούς σε βιβλία ή στο Διαδίκτυο και παρουσιάστε τα στους μαθητές μέσα στην τάξη. Αφού επιλέξετε μερικά, χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και περιγράψτε στην κάθε ομάδα ένα από αυτά τα παιχνίδια και τους κανόνες του.

Αφήστε τις ομάδες να παίξουν για περίπου 20 λεπτά και μετά αλλάξτε παιχνίδι μεταξύ τους.

Αν τα παιχνίδια είναι υπαίθρια, δείτε αν μπορείτε να βγείτε έξω για 20 λεπτά πριν ή μετά το διάλειμμα και παίξετε μαζί το παιχνίδι.

Κάποια στιγμή, συγκεντρώστε όλη την τάξη σε μια ομάδα για να ανακεφαλαιώσετε τους κανόνες των παιχνιδιών και να συζητήσετε με τους μαθητές τις

εμπειρίες τους με τα νέα παιχνίδια.

Ρωτήστε τα παιδιά αν αυτά τα παιχνίδια είναι παρόμοια με άλλα που έχουν παίξει.

Ρωτήστε τους τι τους άρεσε περισσότερο και τι λιγότερο σε αυτά τα παιχνίδια.

Είτε σε μικρές ομάδες είτε ατομικά, τα παιδιά μπορούν να γράψουν ή να ζωγραφίσουν τους κανόνες των παιχνιδιών ή να δημιουργήσουν το δικό τους παιχνίδι με βάση κάποια από τα χαρακτηριστικά των παιχνιδιών που έμαθαν.

---

2. Κατανοώντας την εμπειρία των παιδιών που βρίσκονται σε μια καινούρια χώρα και τάξη

2.1 Εκμάθηση νέας γλώσσας

Δώστε σε κάθε παιδί ένα φύλλο εργασίας με ένα κείμενο σε μια γλώσσα που δεν καταλαβαίνουν. Ζητήστε τους να συμπληρώσουν κάποιες συνοδευτικές ερωτήσεις, για παράδειγμα: «Τι σημαίνει η πρώτη πρόταση;» «Είναι ερώτηση ή κανονική πρόταση;»

Δώστε τους 10 λεπτά.

Εναλλακτικά, μπορείτε να φτιάξετε ένα φύλλο εργασίας γράφοντας κάποιες τυχαίες ερωτήσεις, όπου μπορείτε να αντιστρέψτε ή να αναποδογυρίσετε τις λέξεις χρησιμοποιώντας αυτή την ιστοσελίδα: textmechanic.com/text-tools/obfuscation-tools/reverse-text-generator.

Όταν θα έχουν συμπληρώσει όλες τις απαντήσεις, συγκεντρώστε τα φύλλα εργασίας και βαθμολογήστε τα. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν γιατί μπορεί να τους αναθέσατε αυτή την εργασία. Στη συνέχεια, συζητήστε όλοι μαζί.

Ζητήστε τους να συλλογιστούν την εμπειρία ενός νέου παιδιού που έρχεται στην τάξη και δεν ξέρει τη γλώσσα.

Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν άλλα

πράγματα που θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά για ένα καινούριο παιδί που έρχεται στο σχολείο και συζητήστε τα όλοι μαζί.

2.2 Τι μάθαμε;

Πάρτε τις σημειώσεις που έγραψαν τα παιδιά σχετικά με τις σκέψεις τους για τις διάφορες χώρες και τους πολιτισμούς από τη δραστηριότητα 1.2. Ρωτήστε τα παιδιά τι πράγματα έμαθαν τα οποία επιβεβαίωσαν ή ανέτρεψαν τις ιδέες που είχαν αρχικά για τις διάφορες χώρες και τους πολιτισμούς.

Θα μπορούσαν να αναφέρουν χαιρετισμούς, γλώσσες, παιχνίδια, φαγητά ή μουσική.

Ρωτήστε τα παιδιά αν πιστεύουν ότι οι μαθητές που έρχονται στην τάξη για πρώτη φορά μπορεί να έχουν προκαθορισμένες αντιλήψεις για τη χώρα ή τη σχολική τους τάξη.

Τέλος, ζητήστε από τα παιδιά να χωριστούν σε μικρές ομάδες και να γράψουν έναν οδηγό για τη χώρα και την τάξη τους, ο οποίος θα απευθύνεται σε νέους μαθητές και στις οικογένειές τους. Αυτός ο οδηγός θα μπορούσε να μοιραστεί σε όλο το σχολείο για τις καινούριες οικογένειες.

3. Δημιουργώντας κλίμα ηρεμίας και ένα γόνιμο μαθησιακό περιβάλλον για όλους

3.1 Δημιουργία εσωτερικής ηρεμίας

Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν στιγμές που αισθάνθηκαν λύπη, θυμό, ενόχληση ή σύγχυση.

Υπενθυμίστε στους μαθητές ότι έτσι μπορεί να αισθάνονται οι καινούριοι μαθητές καθώς μαθαίνουν νέα πράγματα για την τάξη τους και τη χώρα.

Φτιάξτε μια λίστα με τα πράγματα που μπορούν να κάνουν μόνοι τους οι μαθητές, ώστε να ηρεμούν και να διαχειρίζονται αυτά τα συναισθήματα. Αναρτήστε τη λίστα στον τοίχο.

3.2 Δημιουργία κανόνων της τάξης

Σε συνέχεια των προηγούμενων δραστηριοτήτων, ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν κανόνες για την τάξη, είτε όλα μαζί είτε σε μικρές ομάδες. Ενθαρρύνετέ τα να σκεφτούν κανόνες που μπορούν να βοηθήσουν όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και των καινούριων.

Καταγράψτε τους κανόνες σε χαρτί του μέτρου και αναρτήστε τους σε ένα εμφανές σημείο της αίθουσας για όλη τη χρονιά. Ενθαρρύνετε τα παιδιά να τους τηρούν και να ανατρέχουν σε αυτούς κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση:
https://www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αναπτύχθηκε από τη Mialy Dermish Οι Alain Uwumugambi, Niala Khalil και Hibatillah Ibrahim συνέβαλαν στις δραστηριότητες για την πολυμορφία στην τάξη. Προσαρμογή στα ελληνικά: Αντιπροσωπεία της Υ.Α. στην Ελλάδα
Επιμέλεια κειμένου: Κώστας Κωνσταντίνου